

ZAVRŠEN SENSOR PROJEKAT (SIGURNE CESTE JUGOISTOČNE EUROPE) U BIH - BODOVANJE CESTOVNE MREŽE ZVJEZDICAMA ZA SIGURNOST

Krajem oktobra 2012. godine uz podršku EuroRAP-a (Europski program za ocjenu cesta) i Fondacije za cestovnu sigurnost (Velika Britanija), BIHAMK je potpisao Ugovor o realizaciji i postao jedan od partnera SENSOR projekta (Sigurne ceste jugoistočne Europe). Učešće u projektu podržali su i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, kao i JP Ceste FBiH, koji su svoj interes za učešće u projektu iskazali u Dekleraciji zainteresovanosti za ulogu posmatrača.

Osnovni cilj navedenog projekta je izgraditi sigurniju mrežu cesta u regiji jugoistočne Europe kroz izradu Mapa rizika koje pokazuju gdje je rizik nastanka nezgode veliki, snimanje - inspekciju karakteristika cesta s ciljem utvrđivanja zašto rizik nastaje i plana investiranja u sigurnije ceste s ciljem utvrđivanja gdje i kako najbolje investirati i tako smanjiti broj stradalih u nezgodama.

Realizacija SENSOR projekta, finansiranog od strane Europske Komisije odnosno Programa Transnacionalne saradnje za Jugoistočnu Europu (SEE), koji se odnosio na snimanje cesta u Bosni i Hercegovini, započela je krajem 2013. godine.

Procjena cestovne sigurnosti podrazumijeva inspekciju elemenata bezbjednosti dionica cestovne mreže, nakon čega im se dodjeljuju bodovi - zvjezdice za sigurnost. Inspekcija se provodi putem vizualne opservacije i snimanja elemenata cestovne infrastrukture koji se, direktno ili indirektno odnose na cestovnu sigurnost i dokazano utiču na dešavanje saobraćajnih nezgoda (nezaštićeni krajevi sigurnosnih barijera, znakovi, reklame ili stubovi i drveće duž ceste predstavljaju glavni tip opasnih objekata koji doprinose ukupno visokoj stopi rizika cestovne dionice). Ocjena zvjezdicama izražava sigurnosni kapacitet cestovne dionice u okviru skale od jedne do pet zvjezdica - 1 zvjezdica za visokorizične dionice ceste do 5 zvjezdica za one sa niskim rizikom.

Snimanje, odnosno Inspekcija sigurnosnih karakteristika cesta po Protokolu EuroRAP-a u saradnji sa Fakultetom prometnih znanosti iz Zagreba, vodećim partnerom projekta SENSOR Make Road Safe Hellas iz Grčke, a uz podršku EuroRAP-a, provedeno je na **364 km cesta** u Bosni i Hercegovini, pri čemu se 64% ispitanih cesta nalazilo u ruralnim/otvorenim područjima, dok se ostalih 36% nalazilo u urbanim sredinama. Ispitana mreža sastoji se od dionice dužine **102 km** autoceste (A1) i magistralne ceste sa dvije trake (zapadni prilaz Sarajevu), te **262 km** dionica magistralne ceste - M17 (sa po jednom trakom za svaki smjer):

- Autocesta A1: Jošanica - Kakanj (45 km)
- Zapadni prilaz Sarajevu: Blažuj - Hadžići (6 km)

- Magistralna cesta M17 : Metković - Sarajevo (158 km)
: Doboj - Sarajevo (104 km)

Ispitanoj cestovnoj mreži u Bosni i Hercegovini dodjeljeno je:

- 5 zvjezdica** - za svega 3% (10,7 km) ispitane cestovne mreže za putnike u vozilu
- 4 zvjezdice** - 19% (67,3 km) mreže za putnike u vozilu, 2% (6 km) za motocikle, 1% (1,9 km) za pješake i 1% (2,4 km) mreže za bicikliste.
- 3 zvjezdice** - za 30% (107,7 km) mreže za putnike u vozilu, 22% (78,8 km) za motocikliste, 5% (19,6 km) za pješake i 14% (52 km) mreže za bicikliste.
- 2 zvjezdice** - za 27% (99,2 km) mreže za putnike u vozilu, 41% (150,1 km) za motocikliste, 17% (62,6 km) za pješake i 21% (75,2 km) mreže za bicikliste.
- 1 zvjezdica** - a 22% (78,6 km) mreže za putnike u vozilu, 35% (127,9 km) za motocikliste, 52% (188,7 km) za pješake i 40% (144 km) mreže za bicikliste.

Rezultati Star Ratinga ukazuju da je blizu polovine posmatrane cestovne mreže (**oko 49%**) procijenjena kao visoko i srednje visoko rizična kategorija ceste (**1 i 2 zvjezdice**), **30% srednjeg rizika (3 zvjezdice)**, **19% srednje niske stope rizika (4 zvjezdice)**, dok samo **3% cesta imaju nisku stopu rizika (5 zvjezdica)**. Visok nivo rizika na posmatranoj cestovnoj mreži je prije svega rezultat prisustva velikog broja opasnih tačaka, odnosno nedostatka elemenata sigurnosti, koji značajno povećavaju mogućnost događanja saobraćajnih nezgoda sa fatalnim posljedicama.

Ispitivanje cestovne mreže i obrada dobivenih podataka dovode do inženjerskih protumjera i rješenja koje bi trebale biti implementirane od strane cestovnih organa vlasti u cilju poboljšanja stanja sigurnosti cestovnog saobraćaja na ispitanim cestama ili dionicama ceste.

Investicijski plan za cjelokupnu ispitanu mrežu bi smanjio broj poginulih i teže povrijeđenih za 2,000 osoba za period od 20 godina. Trošak predloženih protumjera kretao bi se do približno 20,868,184 KM.

Preovladavajuće predložene protumjere za koje se očekuje da će dati maksimalan učinak su:

- Primjena ili poboljšanje zaštitnih barijera pokraj ceste, i sa strane vozača i sa strane suvozača;
- Korištenje vibracionih traka;
- Iscrtavanje horizontalne signalizacije i postavljanje znakova (raskrsnice);
- Asfaltranje staza duž ivice ceste;
- Uklanjanje jasnih opasnosti pokraj ceste - i sa strane vozača i sa strane suvozača.

Uvođenje predloženih protumjera promjenilo bi sigurnosnu sliku na ispitanoj cestovnoj mreži:

- broj visokorizičnih cesta sa 1 zvjezdicom bi se smanjio ispod 3 %, cesta srednje visokog rizika sa 2 zvjezdice bi bilo oko 19%, cesta srednje visokog rizika sa 3 zvjezdice 41%, cesta sa 4 zvjezdice 26%, dok bi ceste sa 5 zvjezdica bile prisutne u 11% slučajeva.

Ukupna brojka od 78% cesta sa 3 ili više zvjezdica predstavlja bi fantastičan rezultat.